

‘Onder de Boschboom’

Welkom

Over een jaar zitten we al op een derde van de tentoonstelling ‘Jheronimus Bosch. Visioenen van een genie’. Omdat Den Bosch zelf nog geen vierkante cm van deze kunstenaar bezit, moet alles van buiten komen en wel uit tien landen. Uit nóg meer landstreken worden de bezoekers verwacht en op de zaterdagmiddagen gaan verkeersregelaars aan de slag om de stromen voetgangers die de nauwe binnenstadsstraatjes verstoppen, in goede banen te leiden. Hoewel de kaartverkoop pas einde zomer start, zijn er al tien prijswinnaars van de Bosch Loterij die bij voorbaat weten dat ze niet in de rij hoeven te gaan staan voor een entreebewijs. Die tentoonstelling moet hét hoogtepunt vormen voor allerlei activiteiten die zich in 2016 aaneenrijgen onder de slogan ‘Welkom thuis Jheronimus’. ‘Welkom thuis’. alsof een verloren zoon terugkeert om nooit meer weg te gaan.

In werkelijkheid moet Jeroen zelf honkvast zijn geweest. Er zijn er die denken dat hij een tijdje in Italië op studie was. Een beetje schilder deed dat in die tijd; het schriftelijke bewijs dat ook Bosch ging, ontbreekt. In elk geval heeft hij tot aan zijn dood in augustus 1516 echt in de hertogstad gewoond en wie niet weg is, hoeft ook niet thuis te komen.

In zijn tijd waren zijn werken zeer gewild: ze raakten internationaal verspreid. Jeroens bekendheid heeft er niet toe geleid dat zijn graf gespaard bleef en kon uitgroeien tot een, zeg maar, ‘bedevaartsoord’. Het verdween. Evenals zijn bekendheid in de stad. Er zijn er die zeggen dat ook hiervoor de schuld ligt bij de protestante stadsregering die vanaf september 1629 de macht overnam.

Het moest lang duren vooraleer Jeroens naam weer opdook. Op 19 augustus 1909 besloot de Bossche gemeenteraad een straat van de nieuwe wijk ‘t Zand naar hem te vernoemen. Het werd een niet al te grote verbinding tussen de Koningsweg en de Van der Does de Willeboissingel. Die naam veranderde op 22 mei 1985 in De Bréautéstraat. Ter compensatie kreeg de schilder zijn Jeroen Boschtuin achter het voormalige klooster van de paters Redemptoristen. Een klein lusthof.

In 1930 werd een beeld onthuld, gemaakt door August Falise. Het veranderde een paar keer van plek en nu staat het in de buurt van de twee panden die Bosch successievelijk aan de Markt bewoond zou hebben.

Zelf maakte ik kennis met Bosch via mijn pa. Die had het een en ander opgestoken bij pater Gerlach. De Bosschenaar drs. P. Gerlach OFM Cap. (1901 – 1987) was toentertijd misschien wel de eerste lokale kenner van Jeroen Bosch. Echt ‘Bosch zien’ deed ik in het roemruchte jaar 1967 dat de nodige werken en bezoekers naar de het gebouw aan de Bethaniestraat 4 bracht, nu het Groot Tuighuis. Onder het vak handenarbeid gingen we daar kijken. Gelukkig wist een dikke laag vloerkleden de wiebelige planken van de vloer bij elkaar te houden. Kan me niet herinneren dat organisator Ton Frenken ook nog een slogan had bedacht.

Die is er nu dus wel: ‘Welkom thuis, Jheronimus’. Waar vandaan dan toch?

Harry van den Berselaar
bolduque.blogspot.com

‘Onder De Boschboom’ is een rubriek van cultuurhistorische aard, die haar columnisten een podium biedt om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Reacties? Stuur uw email naar: onderdeboschboom@kringvrienden.nl